

Yttrande enligt 22 § LRV

Rättslig vägledning 2026:10
Utvecklingscentrum
September 2026

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
2	Rättspsykiatrisk vård med särskild utskrivningsprövning	4
2.1	Förutsättningar m.m.	4
2.2	Verkställighet av vården.....	4
2.3	Vårdens upphörande.....	5
3	Processen i förvaltningsrätten	6
4	Åklagarens uppgifter	8
4.1	Inhämtande av målsägandens inställning och kontaktuppgifter	8
4.1.1	Vid huvudförhandlingen	8
4.1.2	Vid senare tillfälle	9
4.1.3	Ändrade förhållanden.....	9
4.2	Vid underrättelse enligt 22 § LRV.....	9
4.2.1	Underrättelsen från förvaltningsrätten	9
4.2.2	Åklagaren bör alltid yttra sig.....	10
4.2.3	Syftet med åklagarens yttrande.....	10
4.2.4	Åtgärder och överväganden med anledning av underrättelsen	10
4.2.5	Synpunkter från målsäganden.....	11
4.2.6	Yttrandets innehåll och utformning.....	12
4.2.7	Anmälan till rätten om att beslutet kan komma att överklagas	13
4.3	Efter förvaltningsrättens beslut.....	14
5	Exempel på formuleringar.....	15
	Åklagarens synpunkter	15
	Synpunkter från målsäganden.....	15
	Anmälan enligt 20 § LRV.....	15

Den här rättsliga vägledningen har utarbetats i samverkan med områdescheferna. Områdeschefernas rutin för handläggning vid yttrande enligt 22 § lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård daterad den 10 juli 2024 (ÅM2021-1255) har upphävts.

1 Inledning

Efter att någon har dömts till påföljden rättspsykiatrisk vård med särskild utskrivningsprövning ska förvaltningsrätten ge åklagaren tillfälle att yttra sig innan beslut meddelas i vissa typer av frågor som rör vården. Detta framgår av 22 § lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård (LRV). Att yttra sig i verkställighetsfrågor kan för åklagare framstå som en främmande uppgift. Denna rättsliga vägledning har tagits fram i syfte att ge åklagare stöd vid handläggningen av ärenden inför sådana yttranden.

Kapitel 2 och 3 innehåller grundläggande information om rättspsykiatrisk vård och om processen i förvaltningsrätten. De kapitlen syftar till att beskriva sammanhanget för åklagarens yttrande. I kapitel 4 ges den egentliga vägledningen för åklagarens hantering. Tanken är att det kapitlet ska kunna läsas fristående. Det förekommer därför en del upprepningar. Vägledningen avslutas med konkreta exempel på formuleringar som kan användas i yttrandet till förvaltningsrätten (kapitel 5).

Vid utarbetandet av vägledningen har värdefulla synpunkter inhämtats dels från företrädare för förvaltningsdomstolssidan, dels från verksamheten i form av en referensgrupp. Vägledningen har utarbetats i samverkan med områdescheferna och ersätter Områdeschefernas rutin för handläggning vid yttrande enligt 22 § lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård daterad den 10 juli 2024 (ÅM2021-1255).

2 Rättspsykiatrisk vård med särskild utskrivningsprövning

2.1 Förutsättningar m.m.

Om den som begått ett brott, för vilket påföljden inte kan stanna vid böter, lider av en allvarlig psykisk störning, får rätten överlämna den dömda till rättspsykiatrisk vård enligt LRV. En förutsättning är att det med hänsyn till den dömdes psykiska tillstånd och personliga förhållanden i övrigt är påkallat att han eller hon är intagen på en sjukvårdsinrättning för psykiatrisk vård, som är förenad med frihetsberövande och annat tvång.¹

Har brottet begåtts under påverkan av en allvarlig psykisk störning och om det finns risk för att den dömda till följd av den psykiska störningen återfaller i brottslighet av allvarligt slag får vården förenas med särskild utskrivningsprövning.² Det innebär att vården inte kan upphöra utan att förvaltningsrätten beslutar om det.

För att rätten ska få bestämma påföljden till rättspsykiatrisk vård med särskild utskrivningsprövning ska en rättspsykiatrisk undersökning ha gjorts.³ Beslut om rättspsykiatrisk undersökning får bara meddelas om den misstänkte har erkänt gärningen eller om övertygande bevisning lagts fram om att den misstänkte har begått gärningen.⁴ Domstolen beslutar vanligtvis om rättspsykiatrisk undersökning när all bevisning gått igenom och parterna slutfört talan i ansvarsfrågan.

Den rättspsykiatriska undersökningen ska som huvudregel slutföras inom fyra veckor, om den misstänkte är häktad, och annars inom sex veckor.⁵ Domstolen återupptar huvudförhandlingen när utlåtandet har redovisats.

2.2 Verkställighet av vården

Den rättspsykiatriska vården syftar till att behandla den psykiska sjukdomen eller störningen och minska risken för återfall i allvarlig brottslighet.

Rättspsykiatrisk vård ges i sluten eller öppen form. Sluten vård innebär att patienten är intagen på en sjukvårdsinrättning, vanligen ett särskilt rättspsykiatriskt sjukhus eller en rättspsykiatrisk enhet. Vid öppen rättspsykiatrisk

¹ 31 kap. 3 § första stycket brottsbalken.

² 31 kap. 3 § andra stycket brottsbalken.

³ 3 § lagen (1991:1137) om rättspsykiatrisk undersökning (LRPU).

⁴ 2 § LRPU.

⁵ 6 § LRPU.

vård är patienten inte intagen på sjukvårdsinrättningen men är fortfarande inskriven där under hela vårdtiden. Den öppna vården följer en samordnad vårdplan med uppgifter om behov av insatser från socialtjänsten samt hälso- och sjukvårdsinsatser.⁶

Vården inleds alltid i sluten form. Inledningsvis får den dömda (patienten) inte på egen hand vistas utanför sin vårdavdelning. Under vårdtiden kan patienten ges tillstånd att vistas utanför vårdavdelningen, men inom sjukvårdsinrättningens område (frigång)⁷, eller att vistas utanför sjukvårdsinrättningen (permission)⁸. Sjukvårdsinrättningarna är indelade i tre olika säkerhetsklasser. Vissa är inhägnade men inte alla. En vistelse på sjukvårdsinrättningens område kan därför se olika ut.

När det inte längre är påkallat att patienten är intagen på en sjukvårdsinrättning för kvalificerad psykiatrisk dygnetruntvård som är förenad med frihetsberövande och annat tvång men det bedöms att patienten fortsatt behöver iaktta särskilda villkor för att kunna ges nödvändig psykiatrisk vård, kan vården övergå i öppen form.⁹ Om det behövs kan det sedan beslutas att vården återigen ska ges i sluten form.

Att vården är förenad med särskild utskrivningsprövning innebär att den inte kan upphöra, eller övergå från sluten till öppen vård, utan att förvaltningsrätten beslutar om det. Det är också förvaltningsrätten som beslutar i frågor om frigång och permission.

2.3 Vårdens upphörande

Rättspsykiatrisk vård med särskild utskrivningsprövning ska upphöra när

- det inte längre till följd av den psykiska störningen som föranlett beslutet om särskild utskrivningsprövning finns risk för att patienten återfaller i brottslighet av allvarligt slag, och
- det inte heller annars med hänsyn till patientens psykiska tillstånd och personliga förhållanden i övrigt är påkallat att han eller hon är intagen på en sjukvårdsinrättning för psykiatrisk vård som är förenad med frihetsberövande och annat tvång eller ges öppen rättspsykiatrisk vård.¹⁰

Oftast beslutas att sluten rättspsykiatrisk vård ska övergå till öppen vård som ett första steg innan det beslutas att vården helt ska upphöra.

⁶ 16 b § LRV och 7 a § lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård (LPT).

⁷ 10 a § LRV.

⁸ 10 § LRV.

⁹ 3 § LRV.

¹⁰ 16 § LRV.

3 Processen i förvaltningsrätten

Förvaltningsrätten i den domkrets som sjukvårdsinrättningen ligger i prövar frågor om förändringar i vården och om vårdens upphörande.¹¹ Förvaltningsrätten ska minst var sjätte månad pröva om förutsättningarna för fortsatt rättspsykiatrisk vård är uppfyllda och i vilken form (sluten eller öppen) den ska ges. Det är chefsöverläkaren som anmäler sådana frågor till rätten.¹² Chefsöverläkaren ansvarar för det medicinska underlaget, hur vårdplanen fortskrider samt gör en bedömning av risken för återfall i brottslighet av allvarligt slag och de insatser som görs för att motverka återfall i sådan brottslighet.

Efter ansökan av chefsöverläkaren kan förvaltningsrätten besluta om

- tillstånd för patienten att vistas utanför sjukvårdsinrättningens område (permission)¹³
- delegation till chefsöverläkaren att besluta om permission¹⁴
- medgivande för chefsöverläkaren att få besluta om tillstånd för patienten att vistas utanför vårdavdelningen men inom sjukvårdsinrättningens område (frigång).¹⁵

När rätten prövar frågor om permission och frigång ska den särskilt beakta arten av den brottslighet som ligger till grund för beslutet om särskild utskrivningsprövning, återfallsrisken samt verkan av den vård och behandling som genomförts. Vid frigång ska även säkerhetsförhållandena vid sjukvårdsinrättningen beaktas.

Permission får förenas med villkor avseende

- skyldighet att underkasta sig medicinering eller annan vård eller behandling,
- skyldighet att hålla kontakt med en viss person,
- skyldighet att vistas på ett hem eller annan institution för vård eller behandling eller att besöka en vårdcentral eller anlita socialtjänsten,
- vistelseort, bostad, utbildning eller arbete,
- förbud mot att använda berusningsmedel,
- förbud mot att vistas på en viss plats eller att ta kontakt med en viss

¹¹ 21 § LRV.

¹² 16 a § LRV. Patienten kan också ansöka om förändringar i vården.

¹³ 10 § första stycket LRV. Patienten kan också ansöka om permission.

¹⁴ 10 § fjärde stycket LRV.

¹⁵ 10 a § LRV.

person, eller

- annat som är nödvändigt eller följer av vårdplanen.¹⁶

Mål om rättspsykiatrisk vård med särskild utskrivningsprövning är förtursmål och ska avgöras inom femton dagar från den dag då anmälan eller ansökan kom in till förvaltningsrätten. Om det är nödvändigt kan tidsfristen förlängas.¹⁷

Inför förvaltningsrättens avgörande inhämtas i princip alltid ett yttrande från åklagaren, se närmare [avsnitt 4.2.1](#).

Förvaltningsrätten håller som huvudregel muntlig förhandling. Till förhandlingen kallas patienten, patientens offentliga biträde, chefsöverläkaren eller den behandlande läkaren (efter förordnande av chefsöverläkaren) och en av förvaltningsrätten förordnad oberoende sakkunnig läkare. Mål kan undantagsvis avgöras efter föredragning.

Det är bara patienten som är part i mål som gäller rättspsykiatrisk vård eller permission och patienten är därför den enda som har möjlighet att överklaga förvaltningsrättens beslut.¹⁸ Under förutsättning att åklagaren i samband med sitt yttrande har anmält att beslutet kan komma att överklagas har dock även åklagaren rätt att överklaga, se [avsnitt 4.2.7](#).¹⁹

¹⁶ 10 § tredje stycket LRV och 26 § tredje stycket LPT.

¹⁷ 21 § LRV.

¹⁸ Patienten anses dock inte vara part i mål om frigång enligt 10 a § LRV.

¹⁹ Varken patienten eller åklagaren kan överklaga beslut som gäller frigång.

4 Åklagarens uppgifter

4.1 Inhämtande av målsägandens inställning och kontaktuppgifter

Inför att förvaltningsrätten ska avgöra frågor om rättspsykiatrisk vård, permission och frigång kommer åklagaren normalt, som framgått ovan, att beredas tillfälle att yttra sig. Sedan länge anses det vara en uppgift för åklagaren att i samband med detta även inhämta och framföra målsägandens eventuella synpunkter. Det grundar sig på uttalanden i förarbetena om att målsäganden bör få sina synpunkter framförda till förvaltningsrätten genom åklagaren.²⁰ JO har tolkat förarbetsuttalandena som att huvudregeln är att åklagaren ska ta kontakt med målsäganden innan yttrande till förvaltningsrätten ges in.²¹

Med tanke på den korta tid som åklagaren vanligen har på sig att inkomma med yttrande är det viktigt att det går snabbt att få kontakt med målsäganden. Därför är det också angeläget att ha aktuella kontaktuppgifter till målsäganden dokumenterade i ärendet, under förutsättning att målsäganden vill bli kontaktad och få möjlighet att lämna synpunkter.

4.1.1 Vid huvudförhandlingen

När det kan förväntas att påföljden kan bli rättspsykiatrisk vård med särskild utskrivningsprövning bör åklagaren redan i samband med huvudförhandlingen i brottmålet ge målsäganden nödvändig information, ta reda på om målsäganden vill bli kontaktad inför kommande yttranden och i så fall inhämta kontaktuppgifter som målsäganden snabbt kan nås på. Åklagaren bör också understryka vikten av att målsäganden informerar åklagaren vid ändrade förhållanden, exempelvis om målsäganden byter telefonnummer eller adress.²²

För detta ändamål finns en handling i Cåbra som består av två delar. Den första delen är en blankett med målsägandeuppgifter där målsägandens önskemål om kontakt och kontaktuppgifter antecknas. Blanketten fylls i antingen direkt i Cåbra eller genom att den skrivs ut, fylls i och därefter diarieförs i ärendet (lämpligen genom att skannas in). Den andra delen består av information som bör överlämnas till målsäganden. Att informationen har överlämnats till målsäganden bör dokumenteras.

²⁰ Prop. 1990/91:58 s. 322.

²¹ JO 1999/2000 s. 74.

²² JO 1999/2000 s. 74.

Eftersom målsäganden sällan är närvarande vid den fortsatta huvudförhandlingen, efter det att den rättspsykiatriska undersökningen har redovisats, kan det vara lämpligt att redan vid inläsning av målet inför huvudförhandlingen närmare överväga om det kan bli aktuellt med rättspsykiatrisk vård. Finns det läkarintyg enligt 7 § lagen (1991:2041) om särskild personutredning i brottmål, m.m.? Finns det anledning att gå vidare med en rättspsykiatrisk undersökning?

Om målsäganden hörs med tolk vid huvudförhandlingen kan man försöka få hjälp av tolken med att lämna information och inhämta målsägandens inställning och kontaktuppgifter. Det är också möjligt att målsägandebiträdet kan hjälpa till med att förmedla information och kontaktuppgifter.

4.1.2 Vid senare tillfälle

Om målsäganden inte är på plats vid huvudförhandlingen får alternativa sätt att hämta in målsägandeuppgifterna och lämna informationen övervägas. Kontakt med målsäganden kan om möjligt tas per telefon. Blanketten och informationen kan också skickas per post med svarskuvert för att återfå blanketten ifylld från målsäganden. Blanketten med målsägandeuppgifter bör inte skickas per e-post eftersom den innehåller känsliga uppgifter som inte ska hanteras genom oskyddad e-post.

4.1.3 Ändrade förhållanden

Om åklagaren får kännedom om att målsägandens kontaktuppgifter eller inställning har ändrats bör handlingen med målsägandeuppgifterna uppdateras eller de nya uppgifterna dokumenteras i ärendet på annat sätt.

4.2 Vid underrättelse enligt 22 § LRV

4.2.1 Underrättelsen från förvaltningsrätten

Om det inte är uppenbart obehövligt ska förvaltningsrätten ge åklagaren *tillfälle att yttra sig* innan beslut meddelas i fråga om

- övergång från sluten till öppen rättspsykiatrisk vård
- permission
- delegation till chefsöverläkaren att besluta om permission
- medgivande för chefsöverläkaren att ge tillstånd till frigång
- upphörande av vården.

Med hänsyn till de korta tidsfrister förvaltningsrätten har att förhålla sig till får åklagaren ofta cirka fem dagar på sig att inkomma med yttrande. Det är därför bra om kontakt med målsäganden, i förekommande fall, kan tas så fort som möjligt. Se vidare [avsnitt 4.2.5](#).

Beträffande den administrativa hanteringen och vilka handlingar som ska finnas i ärendet hänvisas till [Ärendehanteringshandboken avsnitt 6.14.3](#).

4.2.2 Åklagaren bör alltid yttra sig

Åklagaren har inte någon formell skyldighet att yttra sig. Därför är underrättelsen från förvaltningsrätten utformad på det sätt den är. Åklagaren bör dock som utgångspunkt alltid lämna ett yttrande. Även om åklagaren inte har några synpunkter bör förvaltningsrätten få besked om det. Det underlättar processen och motverkar risken att handläggningen fördröjs.

4.2.3 Syftet med åklagarens yttrande

Lagstiftarens avsikt med att ge åklagaren tillfälle att yttra sig är att följande ska belysas:

- risken för återfall i brott
- de risker som vistelse utanför sjukvårdsinrättningens område kan innebära för målsäganden i det brottmål där beslutet om särskild utskrivningsprövning meddelades
- målsägandens synpunkter på ansökan eller anmälan.²³

4.2.4 Åtgärder och överväganden med anledning av underrättelsen

För att ett yttrande ska få ett relevant innehåll bör åklagaren kontrollera/överväga följande:

- Har åklagaren någon information som har betydelse för återfallsrisken? Observera att det inte behöver vara fråga om risk för återfall i *likartad* brottslighet.
- Finns det några nya uppgifter i MR och BR? Om det förekommer nya brottsmisstankar – överväg om det finns behov av att kontakta förundersökningsledaren för mer information och diskussion om vilka uppgifter som kan lämnas i yttrandet till förvaltningsrätten. Tänk på att det kommuniceras med patienten.
- Kan det finnas nya ansökningar om kontaktförbud? Vid behov kan det kontrolleras i Cåbra.
- Vilka risker ser åklagaren, utifrån skyddsaspekten för målsäganden, med patientens vistelse utanför sjukvårdsinrättningens område?
- Vilka synpunkter har målsäganden på ansökan? Se närmare [avsnitt 4.2.5](#) nedan.

²³ Prop. 1990/91:58 s. 322.

4.2.5 Synpunkter från målsäganden

Som framgått ovan anses det vara en uppgift för åklagaren att kontakta målsäganden innan yttrandet lämnas och att framföra målsägandens eventuella synpunkter till förvaltningsrätten.²⁴ Endast när det framstår som uppenbart att en ansökan kommer att lämnas utan bifall bör kontakt med målsäganden kunna underlätas.²⁵ Så skulle kunna vara fallet om det är fråga om en ansökan från patienten själv, som framstår som orimlig och där chefsöverläkaren avstyrker eller motsätter sig ansökan.

Om målsäganden har uppgett att han eller hon inte vill bli kontaktad innan yttrande lämnas bör det respekteras.²⁶ Synpunkter från målsäganden behöver då förstås inte inhämtas.

Med hänsyn till den korta tid åklagaren har för att inkomma med yttrande bör kontakt med målsäganden normalt ske per telefon. Notera att Åklagarmyndigheten ringer från skyddat nummer. Om målsäganden inte svarar behöver försök göras att lämna meddelande att man sökt denne, vilket även kan göras per e-post. I målsägandebblanketten finns det eventuellt även uppgift om en annan person som kan kontaktas.

Åklagaren får utifrån omständigheterna i det enskilda fallet bedöma vilket eller vilka kontaktsätt som ska användas och hur många kontaktförsök som ska göras. Normalt behöver det inte göras fler än två försök att få kontakt med målsäganden.

Åklagarens försök till kontakt, kontakter och eventuella överväganden om att målsäganden inte behöver kontaktas bör dokumenteras i ärendet genom en tjänsteanteckning. Där bör även de synpunkter som målsäganden har på ansökan eller anmälan dokumenteras.

Om blanketten för inhämtande av målsägandens uppgifter av någon anledning inte tidigare har lämnats till målsäganden och det saknas uppgift om målsägandens inställning till att bli kontaktad bör åklagaren försöka få fram kontaktuppgifter till målsäganden. Om åklagaren lyckas få kontakt med målsäganden bör uppgifterna i blanketten fyllas i efter det. (Notera att blanketten innehåller känsliga uppgifter som inte ska hanteras genom oskyddad e-post.)

Om målsäganden önskar ytterligare tid för att inkomma med synpunkter bör åklagaren begära anstånd hos förvaltningsrätten.

I de fall där åklagaren inte lyckas få tag på målsäganden inom den förelagda tiden bör det framgå av yttrandet. Om åklagaren bedömer att det är möjligt att nå målsäganden inom rimlig tid och det kan antas att målsäganden vill få

²⁴ Se avsnitt 4.1.

²⁵ JO 1999/2000 s. 74.

²⁶ JO 1999/2000 s. 74.

tillfälle att lämna synpunkter bör anstånd begäras i den delen.²⁷ En sådan situation skulle till exempel kunna föreligga när tiden för yttrande varit mycket knapp och målsäganden i samband med tidigare yttranden varit möjlig att nå och velat framföra sina synpunkter. Det överlämnas då åt domstolen att avgöra i vad mån information från målsäganden behövs för domstolens ställningstagande.²⁸

Målsäganden bör informeras om att den dömde kommer att få del av de synpunkter och uppgifter som förs fram till domstolen genom åklagaren (se [avsnitt 4.2.6](#)). Det är viktigt att målsäganden får klart för sig vad åklagaren kommer att framföra i denna del av yttrandet.

4.2.6 Yttrandets innehåll och utformning²⁹

Förvaltningsrätten kommunicerar yttrandet med patienten och det offentliga biträdet. Överväganden behöver därför göras utifrån vad som uppges om exempelvis målsägandens personliga förhållanden och uppgifter i MR.

Det är chefsöverläkaren som står för den medicinska bedömningen avseende återfallsrisk och de åtgärder som vidtas för att motverka återfall. Åklagaren har sällan skäl att ha synpunkter på den medicinska bedömningen.

Åklagarens roll kan sammanfattas med att bidra med information som har betydelse för bedömningen av risken för återfall i brott och information utifrån skyddsaspekten för målsäganden samt att framföra målsägandens synpunkter på ansökan. Det är framförallt sådant som hänt efter domen på rättspsykiatrisk vård med särskild utskrivningsprövning som är relevant att bidra med.

Utöver att redogöra för eventuella omständigheter som kan ha betydelse för förvaltningsrättens beslut bör åklagaren ange en inställning till ansökan eller anmälan, t.ex. att åklagaren har eller inte har några invändningar mot eller synpunkter på ansökan. Åklagaren behöver dock inte uttryckligen tillstyrka eller avstyrka ansökan. Om ansökan innehåller flera olika frågor är det viktigt att vara tydlig med i vilket eller vilka avseenden åklagaren har synpunkter. Hur mycket man behöver skriva varierar beroende på omständigheterna och vad ansökan avser. Har åklagaren synpunkter eller känner tveksamhet kring exempelvis en anmälan om att vården ska upphöra eller en ansökan om permission, utifrån risken för återfall i allvarlig brottslighet eller skyddsaspekten i förhållande till målsäganden, är det dock bra att tydligt ange skälen för det. Allt för att förvaltningsrätten ska få ett så bra och allsidigt beslutsunderlag som möjligt.

²⁷ Det saknas normalt skäl att begära anstånd för yttrandet i dess helhet utan anståndsbegäran begränsas lämpligen till den del det avser målsägandens synpunkter.

²⁸ JO 1999/2000 s. 74.

²⁹ Exempel på formuleringar finns i kapitel 5.

Eftersom ett av syftena med åklagarens yttrande är att framföra målsägandens synpunkter är det lämpligt att det framgår av yttrandet om målsäganden uppgett att han eller hon inte vill bli kontaktad i saken. Det kan underlätta förvaltningsrättens handläggning.

Om åklagaren vill ha möjlighet att överklaga förvaltningsrättens beslut måste yttrandet innehålla en anmälan, eller ett förbehåll, om att beslutet kan komma att överklagas.³⁰

4.2.7 Anmälan till rätten om att beslutet kan komma att överklagas

Det är endast patienten som är part i målet och som därmed har möjlighet att överklaga förvaltningsrättens beslut. I fråga om beslut som gäller

- permission
- delegation till chefsöverläkaren att besluta om permission
- att vården ska upphöra eller ges i form av öppen rättspsykiatrisk vård

kan dock även åklagaren överklaga beslutet om en anmälan om det har gjorts i förväg.³¹ I de fall beslutet avser en fråga som av åklagaren bedöms vara av sådan betydelse att ett överklagande skulle kunna bli aktuellt behöver yttrandet alltså innehålla en anmälan om att beslutet kan komma att överklagas.

En sådan anmälan från åklagaren innebär att verkställigheten fördröjs. Förvaltningsrättens beslut gäller som huvudregel omedelbart om inte annat förordnas. Om åklagaren före beslutet har anmält att beslutet kan komma att överklagas, får förvaltningsrättens beslut inte verkställas förrän det har vunnit laga kraft eller rätten dessförinnan har underrättats om att beslutet inte kommer att överklagas.³²

Det är vanligt att förvaltningsdomstolens prövning avser flera frågor. Åklagaren behöver därför överväga vilka delar av beslutet som förbehållet om överklagande ska omfatta. Prövningen kan exempelvis i första hand avse att den slutna vården ska övergå i öppen rättspsykiatrisk vård samt i andra hand fortsatt sluten vård och permission. Om åklagaren ställer sig tveksam till chefsöverläkarens bedömning och vill ha möjligheten att överklaga ett beslut om att den slutna vården ska upphöra och ges i form av öppen vård behöver anmälan omfatta beslutet i den frågan. Har åklagaren däremot inga synpunkter på frågan om permission bör den delen av beslutet inte omfattas av åklagarens anmälan eftersom det fördröjer verkställigheten och permissions-tillfällen kanske går förlorade.

³⁰ 20 § LRV. Se vidare avsnitt 4.2.7.

³¹ 20 § LRV.

³² 25 § LRV.

Om åklagarens yttrande innehåller en anmälan om att beslutet kan komma att överklagas bör det av yttrandet framgå vilka uppgifter i chefsöverläkarens ansökan eller anmälan som åklagaren ifrågasätter. En tänkbar situation är att åklagaren anser att frågan om övergång från sluten till öppen rättspsykiatrisk vård är för tidigt väckt och att risken för återfall inte tillräckligt beaktats.

Även om chefsöverläkaren i sin anmälan bedömer att den slutna vården ska fortsätta kan det finnas skäl att förbehålla sig rätten att överklaga ett beslut som går i annan riktning – om det exempelvis skulle komma fram omständigheter vid förhandlingen som gör att förvaltningsrätten inte går på chefsöverläkarens linje.

En annan tänkbar situation är att åklagaren anser att de permissioner som ansökan avser är klart olämpliga då skyddsaspekten i förhållande till målsäganden inte tillräckligt har beaktats. Åklagaren kan också anse att det är en förutsättning att permissioner förenas med vissa villkor. I sådana fall kan det finnas skäl för åklagaren att förbehålla sig rätten att överklaga även ett beslut om permission.

4.3 Efter förvaltningsrättens beslut

Om åklagaren har anmält att beslutet kan komma att överklagas behöver åklagaren så snart som möjligt efter att beslutet har meddelats ta ställning till om ett överklagande ska ges in och, i annat fall, underrätta förvaltningsrätten om att beslutet inte kommer att överklagas. Detta är viktigt eftersom verkställigheten av beslutet annars fördröjs i onödan.

Är ett eventuellt överklagande av beslutet beroende av uppgifter från målsäganden behöver åklagaren omgående ta kontakt med målsäganden för inhämtande av uppgifterna.

Av 28 § LRV följer att chefsöverläkaren har ansvaret för att underrätta målsäganden när patienten vistas utanför sjukvårdsinrättningens område och när beslut har fattats om att vården ska upphöra. Åklagaren har inget ansvar att informera målsäganden om förvaltningsrättens beslut.

5 Exempel på formuleringar

Här ges några förslag på formuleringar som kan användas i yttrandet:

Åklagarens synpunkter

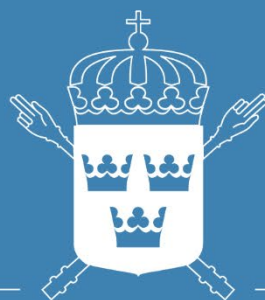
- Åklagaren har, utifrån tillgängliga uppgifter, inte någon invändning mot/några synpunkter på ansökan/anmälan.
- Åklagaren har följande synpunkter på ansökan/anmälan. *(Ange motiverad inställning till ansökan/anmälan och var i förekommande fall tydlig med om det finns olika synpunkter på olika delar av ansökan/anmälan. Exempelvis att åklagaren anser att frågan om att den slutna rättspsykiatriska vården ska upphöra är för tidigt väckt – och skälen för det – men att åklagaren inte har någon invändning mot ansökan om permission, ev. under förutsättning att den förenas med angivna villkor. Det ska ta sikte på återfallsrisk resp. skyddsaspekten i förhållande till målsäganden.)*
- Åklagaren har följande uppgifter att lämna med anledning av ansökan/anmälan. *(Ange omständigheter som har betydelse för återfallsrisken resp. skyddsaspekten i förhållande till målsäganden.)*

Synpunkter från målsäganden

- Åklagaren har inhämtat synpunkter från målsäganden. *(Ange vad målsäganden framfört.)*
- Åklagaren har trots försök inte fått kontakt med målsäganden. *(Upplys ev. om vad målsäganden tidigare har framfört eller vad som framkommit på annat sätt.)*
- Åklagaren har trots försök inte fått kontakt med målsäganden. Anstånd för att inkomma med eventuella synpunkter från målsäganden begärs till den... *(Anstånd kan begäras om det bedöms möjligt att få kontakt med målsäganden i närtid och det finns anledning att tro att målsäganden vill få tillfälle att lämna synpunkter.)*
- Målsäganden har tidigare anmält att han/hon inte önskar bli kontaktad för att få tillfälle att lämna synpunkter.

Anmälan enligt 20 § LRV

- Beslutet kan komma att överklagas.
- Beslut om att vården ska upphöra eller ges i öppen form kan komma att överklagas.
- Beslutet i den del som avser *(ange)* kan komma att överklagas.

ÅKLAGARMYNDIGHETEN